P9_TA(2022)0355

ES pieeja kosmosa satiksmes pārvaldībai — ES ieguldījums globālas problēmas risinājumā

Eiropas Parlamenta 2022. gada 6. oktobra rezolūcija par ES pieeju kosmosa satiksmes pārvaldībai — ES ieguldījums globālas problēmas risinājumā (2022/2641(RSP))

(2023/C 132/14)

Eiropas Parlaments,

— ņemot vērā Komisijas un Komisijas priekšsēdētājas vietnieka / Savienības Augstā pārstāvja ārlietās un drošības politikas jautājumos 2022. gada 15. februāra kopīgo paziņojumu "ES pieeja kosmosa satiksmes pārvaldībai — ES ieguldījums globālas problēmas risināšanā" (JOIN(2022)0004),

— ņemot vērā Padomes 2020. gada 11. novembra secinājumus par ievirzēm attiecībā uz Eiropas ieguldījumu globālās kosmosa ekonomikas pamatprincipu izveidē,

— ņemot vērā Komisijas 2021. gada 22. februāra paziņojumu "Rīcības plāns par sinerģijām starp civilo, aizsardzības un kosmosa rūpniecību" (COM(2021)0070),

— ņemot vērā ANO Kosmosa miermīlīgas izmantošanas komitejas 2019. gada 20. jūnija Pamatnostādnes par kosmosā veikto darbību ilgtermiņa ilgtspēju,

— ņemot vērā jautājumu Komisijai par kosmosa satiksmes pārvaldību (O-000035/2022 – B9-0022/2022),

— ņemot vērā Reglamenta 136. panta 5. punktu un 132. panta 2. punktu,

— ņemot vērā Rūpniecības, pētniecības un enerģētikas komitejas rezolūcijas priekšlikumu,

A. tā kā kosmosa satiksmes pārvaldība (*STM*) ir stratēģiski svarīga Savienībai un palīdz garantēt drošu, neapdraudētu un autonomu piekļuvi kosmosam, atgriešanos no kosmosa un tā izmantošanu, garantējot kosmosa ilgtermiņa ilgtspēju, un veicina un nodrošina ES kosmosa nozares pastāvīgu konkurētspēju;

B. tā kā pēdējos gados ir ievērojami palielinājies kosmosa operāciju, orbītā esošo satelītu un atkritumu daudzums; tā kā šī tendence ir izraisījusi eksponenciālu riska pieaugumu kosmosa darbību orbītā drošumam un kosmosa ilgtspējai; tā kā tas var apdraudēt Savienības kosmosa programmas komponentu sniegtos pakalpojumus;

C. tā kā jaunu rūpniecības tendenču parādīšanās ir novedusi pie komerciālākas pieejas kosmosa izmantošanai, jauniem nevalstiskajiem dalībniekiem, kas ienāk kosmosa nozarē, plānotām un jau notiekošām tā dēvēto megakonstelāciju palaišanām zemā Zemes orbītā un citām komerciālām tendencēm, piemēram, pie izrakteņu ieguves kosmosā;

D. tā kā vairākas tehnoloģijas nodrošina uzticamus risinājumus attiecībā uz kosmosa satiksmi, sastrēgumiem un sadursmju riskiem; tā kā ir izstrādātas vairākas ES inovācijas un privātas un publiskas iniciatīvas atkritumu identificēšanai un izsekošanai; tā kā kosmosa kuģu (automatizēta) izvairīšanās no sadursmēm un no kosmisko atkritumu radīšanas, sanācija un atkritumu aizvākšana ir efektīvi instrumenti, kam vajadzīgs atbilstošs tiesiskais regulējums un īstenošanas satvars;

E. tā kā Savienības kosmosa programmā ir iekļauts kosmosa situācijas apzināšanās komponents, kurā ietilpst kosmisko objektu novērošanas un izsekošanas (*SST*) apakškomponents, kas veido *STM* operatīvo pīlāru;

F. tā kā, atšķirībā no citiem (transporta) sektoriem, šajā sektorā neeksistē tāda paša mēroga visaptverošs starptautisks tiesiskais regulējums ar sīki izstrādātiem *STM* noteikumiem un tehniskajām specifikācijām un tas aprobežojas tikai ar brīvprātīgām vadlīnijām,

1. atzinīgi vērtē plānotās darbības, kas izklāstītas kopīgajā paziņojumā "ES pieeja kosmosa satiksmes pārvaldībai — ES ieguldījums globālas problēmas risināšanā";

2. atzinīgi vērtē nesenās norises kosmosa nozarē, jaunu uzņēmumu ienākšanu tirgū un Savienības kosmosa programmas dažādo komponentu sniegto pakalpojumu ieviešanu tirgū;

3. uzsver, ka kosmosa operāciju skaita pieaugums, kosmosa jomas dalībnieku skaits un nepieredzēta satelītu konstelācijas palielināšanās ir kvantitatīvi aspekti, kas rada nopietnas problēmas, kuras jārisina, jo īpaši ar preventīviem pasākumiem un progresīvu, automatizētu metožu, piemēram, automātiskas izvairīšanās no sadursmēm, izstrādi un ieviešanu; šajā sakarā uzsver, ka mākslīgais intelekts, augstas veiktspējas datošana un mašīnmācīšanās ir pamattehnoloģijas nepieciešamajiem automatizācijas un izsekošanas procesiem;

4. norāda — lai pienācīgi pārvaldītu kosmosa satiksmi, ir vajadzīgi dati, kas balstīti uz kvantitatīviem rādītājiem un mērīšanas instrumentiem, un šajā nolūkā ir nepieciešams arī palielināt sensoru skaitu un kvalitāti, panākt stabilu datu apmaiņu un virzību atkritumu jautājumā;

5. uzsver, ka kosmosa nozares attīstībai ES ir vajadzīga stratēģiska un vērienīga pieeja, kas aptver regulatīvos aspektus, starptautisko dimensiju un *SST* pakalpojumus;

6. uzsver, ka ir jāveicina starptautiski atzīta *STM* definīcija, lai nodrošinātu vienotu izpratni par visiem parametriem un tādējādi veicinātu kosmosa operāciju drošumu arvien pārslogotākā kosmosā;

7. uzskata — lai garantētu drošas un neapdraudētas darbības kosmosā, visa pamatā vajadzētu būt skaidram kosmosa darbību tiesiskajam regulējumam, lai visā ES kosmosa darbībām panāktu vienlīdzīgus konkurences apstākļus un izveidotu visaptverošu satvaru saistošiem Eiropas tiesību aktiem kosmosa jomā; aicina Komisiju izstrādāt ES noteikumus, standartus, tehniskās specifikācijas un pamatnostādnes un aktīvi atbalstīt šo noteikumu ieviešanu starptautiskā līmenī;

8. uzsver, ka drošība un drošums ir jāņem vērā jau plānošanas posmā, palaišanas kosmosā darbības un kosmosa aktīvi ir jābalsta uz integrētu ilgtspēju, pašreizējās paraugprakses un pamatnostādnes netiek pietiekami izmantotas un sadrumstalotība neveicina efektīvu plaša mēroga pieeju; uzsver, ka šīs izmaiņas būtu rūpīgi un skaidri jāizstrādā tā, lai atbalstītu ātru ieviešanu starptautiskā mērogā un novērstu pārmērīgu administratīvo slogu kosmosa nozarei;

9. aicina Komisiju ņemt vērā gan civilās, gan aizsardzības/drošības vajadzības, novērtēt *STM* attīstības ietekmi uz Eiropas publiskā un privātā sektora ieinteresētajām personām, kā arī apspriesties ar ieinteresētajām personām no valstīm ārpus ES;

10. aicina Komisiju vērsties pie trešām valstīm un starptautiskajām organizācijām, neietekmējot Savienības autonomiju;

11. aicina Komisiju uzlabot Savienības *SST* pakalpojumus attiecībā uz savākto datu, kosmisko objektu atgriešanās un sadalīšanās analīzi un turpināt izstrādāt ES *SST* datubāzi, iekļaujot atklātās, kataloģizētās un prognozētās kosmisko objektu plūsmas;

12. uzsver nepieciešamību atbalstīt uzlabotu *SST* spēju attīstību un veicināt pētniecību un inovāciju *STM* jomā;

13. uzsver, ka kosmosa atkritumi ir neatliekama problēma un ka ir vajadzīgas operācijas, kas to novērš; tāpēc aicina Komisiju turpināt investēt atkritumu samazināšanas tehnoloģiju pētniecībā un ieviešanā, izmantojot visas ES finansējuma iespējas pētniecības un inovācijas darbībām programmā "Apvārsnis Eiropa", *Cassini-Huygens* kosmosa izpētes misijā, izmēģinājuma projektos, tostarp sinerģiju starp dažādām ES programmām un valstu fondiem un to apvienošanu, un, ciktāl iespējams, Eiropas Kosmosa aģentūras līdzekļus;

14. aicina Komisiju gan politiskā, gan diplomātiskā ceļā, tostarp sadarbībā ar ANO, censties izstrādāt visaptverošu starptautisku pieeju kopēju standartu un noteikumu piemērošanai un konkrētu *STM* risinājumu īstenošanai globālā mērogā;

15. mudina Komisiju veicināt ES dalību ANO Glābšanas nolīgumā [1], Konvencijā par atbildību [2] un Reģistrācijas konvencijā [3];

16. aicina Komisiju līdz 2024. gadam ierosināt tiesību aktus par *STM*, tostarp par sistēmas pārvaldību un ierosinātās ES Kosmosa programmas aģentūras pienākumiem, un, pamatojoties uz 2021.–2027. gada daudzgadu finanšu shēmas vidusposma pārskatu un pašreizējo Savienības kosmosa programmu, par *STM* integrāciju nākamajā kosmosa programmā;

17. uzdod priekšsēdētājai šo rezolūciju nosūtīt Komisijai, Komisijas priekšsēdētājas vietniekam / Savienības Augstajam pārstāvim ārlietās un drošības politikas jautājumos, Padomei un dalībvalstu valdībām un parlamentiem.

---

[1] Nolīgums par kosmonautu glābšanu, atgriešanos un to objektu atpakaļnogādi, kas palaisti kosmosā (1967)
[2] Konvencija par starptautisko atbildību par kosmosa objektu nodarīto kaitējumu (1971)
[3] Konvencija par kosmosā palaisto objektu reģistrāciju (1974)